Voordracht voor de College vergadering van 12 november 2024

Portefeuille: Opvang (MO/BW, Ongedocumenteerden en Vluchtelingen) (15)
Zorg en Maatschappelijke Ontwikkeling (47)

Agendapunt: B7

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het Programmaplan Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers van het Programma MA& O

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. Instemmen met het Programmaplan Ondersteuning Mentale Gezondheid en bijhorende interventielijst
2. Instemmen met de raadsinformatiebrief Rapportage Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers
3. Instemmen met afdoening moties *708.23 van lid Yemane (GroenLinks) en 721 accent van lid Broersen (Volt)* door middel van het programmaplan, de bijbehorende interventielijst en de begeleidende raadsinformatiebrief.

Kernboodschap

Ketenpartners en onderzoekers constateren veel psychosociale ondersteuningsbehoefte bij nieuwkomers. Om nieuwkomers zo snel mogelijk volwaardig mee te laten doen aan de samenleving heeft het college opdracht gegeven de ondersteuning van mentale gezondheid van nieuwkomers structureel vorm te geven. Hiervoor is tot eind 2026 € 4 miljoen gereserveerd en het Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers opgezet.

Bestuurlijke achtergrond

Voortgekomen uit de Maatwerkaanpak Statushouders en vervolgens Plan voor Zorg is in de Voorjaarsnota 2023 ingestemd met ontwikkelen en uitvoeren van het Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers als onderdeel van de begroting van het Programma Migratie Asiel en Ongedocumenteerden (MA& O).

Geeft uitvoering aan het beleidskader **De Amsterdamse Inzet voor Vluchtelingen en Ongedocumenteerden** *Doelstelling 3 Zorgen dat vluchtelingen en ongedocumenteerden zo volwaardig mogelijk deelnemen aan de maatschappij. Dit betekent dat zij bestaanszekerheid hebben, onderwijs volgen, kunnen meedoen en/of werken en toegang tot zorg hebben. We organiseren hiervoor waar nodig extra ondersteuning met ruimte voor maatwerk.*

Bestuurlijke prioriteit

N.v.t.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, onder a, van de Gemeentewet: Het college is bevoegd het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren.

Onderbouwing besluit

Ad1) Instemmen met Programmaplan Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers

In Amsterdam worden op dit moment ca. 17.500 nieuwkomers gehuisvest of opgevangen. Hun aantallen zullen de komende jaren hoogstwaarschijnlijk verder toenemen. Psychische problematiek onder nieuwkomers is groot: deze mensen hebben moeten vluchten uit hun land van herkomst en zijn genoodzaakt om onder kwetsbare omstandigheden een nieuw leven op te bouwen, in een land waar de taal, de cultuur en samenleving hen vreemd is. Om nieuwkomers zo snel mogelijk volwaardig mee te laten doen aan de samenleving heeft het college opdracht gegeven de ondersteuning van mentale gezondheid van nieuwkomers structureel vorm te geven. Hiervoor is tot eind 2026 budget gereserveerd en het Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers opgezet. Voorliggend programmaplan geeft inhoud aan de opdracht.

Doel van dit programmaplan is een integraal, duurzaam en toegankelijk aanbod van tijdige en passende zorg voor nieuwkomers met een vluchtachtergrond te bieden. Hierdoor zijn zij beter in staat hun leven in Amsterdam op te pakken en te werken aan hun integratie.

Het programma mentale ondersteuning richt zich op nieuwkomers met een vluchtachtergrond: asielzoeker, statushouders, Oekraïense vluchtelingen en ongedocumenteerden. Hoewel deze doelgroepen vaak onder verschillende juridische regimes van rechten en plichten in Amsterdam wonen zijn er grote overeenkomsten in de ambitie en visie ten aanzien van hun verblijf in Amsterdam en werken we ook vaak volgens dezelfde uitgangspunten en met dezelfde partners.

De actielijnen van het programma zijn gericht op het dóór-ontwikkelen van bestaande ondersteuning, toeleiding en zorg, en het delen van kennis. Dit komt ten goede van de brede groep nieuwkomers. Daarnaast wordt ingezet op locatie-gerichte interventies, voornamelijk gericht op preventie en toeleiding naar zorg, aansluitend op bestaande structuren en afspraken rond deze locaties. De focus ligt hierbij op de opvanglocaties en gemengde huisvestingslocaties in Amsterdam, als vindplaats van (grotere) groepen nieuwkomers. Tenslotte is er een uitbreiding van specialistische plekken nodig voor de behandeling van complexe casuïstiek.

Daarnaast is het belangrijk dat wij nagaan of wij de doelstellingen die wij hebben geformuleerd en de interventies die zijn ingezet daaraan bijdragen deze te behalen. Hiervoor ontwikkelen we in de tweede helft van 2024 een monitorsysteem om op basis van de resultaten en effecten van interventies het programma te kunnen sturen.

Ad2) Instemmen met de raadsinformatiebrief 'Rapportage Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers'

De raadsinformatiebrief is een toelichting op het Programmaplan Ondersteuning Mentale Gezondheid en de bijhorende interventielijst. Indien akkoord wordt deze raadsinformatiebrief, samen met het programmaplan en de interventielijst, ter kennisname geagendeerd voor de commissievergadering SED van 4 december.

Ad 3) Instemmen met afdoening moties *708.23 van raadslid Yemane (GroenLinks)* en *721 accent van raadslid Broersen (Volt)* door middel van het programmaplan, de bijbehorende interventielijst en de begeleidende raadsinformatiebrief.

3.1. Motie 708.23 (30-11-23) van raadslid Yemane (GroenLinks) over betrekken van stakeholders die statushouders begeleiden bij signaleren problemen.

Hierin wordt het college verzocht:

1. Een koppeling te maken vanuit Inburgering naar het programma voor mentale ondersteuning bij MA& O.
2. Om taalaanbieders, docenten, vrijwilligers, community builders, sleutelpersonen en vluchtelingenorganisaties te betrekken bij het signaleren van psychosociale problemen en informeren over doorverwijzing van statushouders en asielzoekers bij psychosociale problemen.
3. Betrek cultuursensitieve organisaties, sleutelpersonen, dokters van de wereld en organisaties zoals stichting Ykaello bij het uitvoeren van mentale ondersteuning voor statushouders en asielzoekers.

Ad 3.1.1) Ketenpartners zoals Vluchtelingenwerk en WPI Taal en Inburgering worden betrokken bij ontwikkeling en implementatie van inzet van sleutelpersonen. Dit vereenvoudigt de toegang tot zorg voor de doelgroep

Ad 3.1.2) We zetten in op versterking Netwerk Nieuwkomers Amsterdam en het delen van kennis omtrent begeleiden bij signaleren problemen.

Ad 3.1.3) Er zijn diverse cultuur sensitieve partijen betrokken via opdrachten en of subsidies bij de ondersteuning van mentale gezondheid van nieuwkomers. Te lezen in programmaplan en interventielijst

3.2. Motie 721 accent (30-11-23) van raadslid Broersen (Volt) over *psychosociale hulp in eigen taal.*

Hierin wordt het college verzocht om:

1. In kaart brengen welke organisaties mentale ondersteuning bieden in verschillende talen, zoals ARQ, en hierbij vooral aandacht te hebben voor de meest voorkomende talen binnen de vluchtelingengemeenschap in de gemeente Amsterdam;
2. Hierbij speciale aandacht te hebben voor organisaties die vluchtelingen begeleiden en opleiden zodat zij lotgenoten kunnen helpen met psychosociale hulp of andere mentale ondersteuning zoals PSH in Eigen Taal;
3. Om te onderzoeken of een Amsterdams netwerk van deze organisaties kan worden samengesteld en dit onder de aandacht te brengen bij de stadsdeelnetwerken, bestaande uit maatschappelijke spelers die ook onderling samenwerken en veel vrijwilligers inzetten voor asielzoekers en statushouders;
4. Dit netwerk ook onder de aandacht te brengen bij de vrijwilligers en medewerkers van het COA en Vluchtelingenwerk;
5. Hierover te rapporteren naar de raad.

Ad 3.2.1) We hebben goed contact met landelijke kennisinstituten zoals ARQ en PHAROS. Stedelijk zetten wij in op versterking Netwerk Nieuwkomers Amsterdam (NNA) en daarin het delen van nieuwe en bestaande informatie over ondersteuning mentale gezondheid voor zowel de doelgroep

als de professionals en vrijwilligers.

Ad 3.2.2) Het aanbod voor PSH in eigen taal door deelnemende partijen wordt binnen het NNA beschikbaar gemaakt voor zowel organisaties als de doelgroep via de Welcome APP.

Ad3.3.3) Binnen het NNA hebben wij initiatief genomen voor het vormen van een werkgroep op het thema (mentale) gezondheid.

Ad3.2.4) In het Netwerk Nieuwkomers Amsterdam zijn formele partijen vertegenwoordigd zoals Vluchtelingenwerk en COA evenals de projectleiders stadsdelen van MA& O die een brugfunctie hebben naar de stadsdelen.

Ad3.2.5) Dit doet het college door middel van de raadsinformatiebrief Rapportage voortgang Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers.

Beide moties worden met de inzet zoals beschreven in het programmaplan en de bijhorende interventielijst uitgevoerd. De voorstellen die zijn gedaan met betrekking tot inzet van preventie, vroeg signalering, deskundigheidsbevordering en betrekken van professionals die cultuursensitief werken, zijn verwerkt in het programmaplan.

Participatie

Het programmateam MA& O heeft contact met de klankbordgroep asielzoekers en statushouders van de Gemeente Amsterdam. De klankbordgroep heeft het programmaplan en de interventielijst gekregen, hierop is feedback geleverd. De klankbordgroep en hun leden zijn betrokken bij de verdere uitwerking van de programmalijnen en interventies.

Financiële onderbouwing

Financiële consequenties van de beslispunten

BATEN						
	Product	I/S	Jaar T	Jaar T + 1	Jaar T + 2	Jaar T + 3
7.4 MA&O Ondersteuning mentale gezondheid Nieuwkomers		I	€ 900000	€ 1500000	€ 1500000	€ 0
Totale Lasten			€ 900000	€ 1500000	€ 1500000	€ 0

I=Incidenteel
S=Structureel

Consequenties gedekt? Ja

Overige toelichting

De financiën voor het Programma Ondersteuning mentale Gezondheid Nieuwkomers zijn afkomstig uit verschillende dekkingsbronnen.

Vluchtelingen en statushouders
Voor de uitgaven van het Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers zijn binnen het programma MA& O bij de Voorjaarsnota 2023 middelen beschikbaar gesteld voor de huidige bestuursperiode van respectievelijk € 0,27 miljoen in 2023, € 0,91 miljoen in 2024 en € 1,5 miljoen voor 2025 en 2026. Deze incidentele middelen worden ingezet voor vluchtelingen en statushouders in de stad.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben wel financiële consequenties en deze zijn reeds geraamd in de begroting (100% dekking).

Communicatie

Binnen de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente: Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2024-067248	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2024-067412	Bijlage 1 Raadsinformatiebrief Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers (pdf)
AD2024-067415	Bijlage 2 Programmaplan Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers (pdf)
AD2024-067417	Bijlage 3 Interventies Programma Ondersteuning Mentale Gezondheid Nieuwkomers (pdf)
AD2024-067526	Advies (pdf)
AD2024-071215	B - 07 Getekende brief VN2024-015797.pdf (pdf)

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten